

Johann Quistorp Hermann Krüger

Disputatio Theologica De Sacramento Baptismi

Rostochii: Kilius, 1643

<http://purl.uni-rostock.de/rosdok/ppn737816198>

Druck Freier Zugang

Vert.: ① A. Wiese
② H. Kröger
③ J. H. Wagneris

Joh. Christianus.
R. U. Theol. 1643.

DISPUTATIO THEOLOGICA
De
SACRAMENTO
BAPTISMI.

Quam

Auxiliante DEO, Ter Optimo Maximo,

PRÆSIDENTI

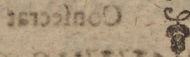
Admodum Reverendo, Excellentissimo, &
Clarissimo Viro

Dn. JOHANNE QUISTORPIO,
S.S. Theol. Doctore & Professore, ejus-
demq; Facultatis Seniore & Decano, Præ-
ceptore suo nunquam non colendo.

Publicæ examinationi subsciet ad d. 12. Augusti
horis matutinis in auditorio majori.

HERMANNUS ~~XXXXXX~~
Cluzensis Megapolitanus
AUTOR & RESPONDENS.

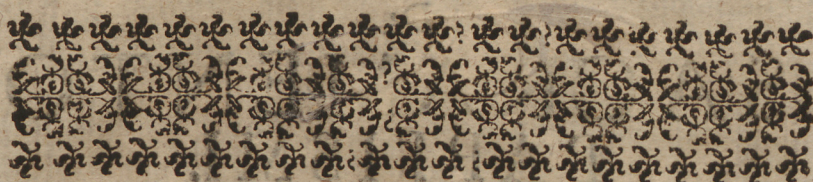
✠(o)✠

ROSTOCHII,

Typis NICOLAI KIHLII, Acad. Typogr.

ANNO M. DC. XLIII.

VIRO
REVERENDO, CLARISSIMO,
NEC NON DOCTISSIMO
DN. MARTINO CRÜGERO,
Pastori apud Clūzenses fidelissimo,
Dn. Parenti suo nunquam non colendo.

Hoc Exerctium Academicum,

*In iuxtaeasias ἀπόδειξιν,
Studiose observantia ἀναγώγουσιν,
Studiorumq. suorum Theologorum τέκμασθιν
εἰ, quā par est, ratione.*

Dicat
Dedicat
Consecrat

HERMANNUS Krüger Filius,
Author & Respondens.

כִּיר.

DE S. S. BAPTISMATE.

ocabulum cæli utat in Script. S. pluribus
gaudeat significatis; potissima tamen sunt
hæc tria, quæ nos hæc vice, ab instituto no-
stro haut aliena, exordii loco huic nostræ
Disputationi præmittemus.

I. Notat Coelum naturæ, nempe totam hanc molem,
supra terram & aquam existentem. Ita DEUS dicitur Gen.
1. v. 1. creasse cælum & terram. Ubi nox definitur quasi cælum
esse illud וַיִּרְאֵהוּ gr. στερέωμα; lat. firmamentum, expansum,
quod est inter aquas superiores & inferiores v. 7. in quog, u-
niversus astrorum exercitus est positus v. 14. 15. à rad. וַיִּרְאֵהוּ
vide Waltherum de hoc loco in suâ spongiâ Mosaicâ, nec non
Schindler in περὶ πνεύματος. Ita sumit quoq, Salvator Luc, 21,
33. quando ait: Cælum & terra transibunt.

II. Notat Coelum gratiæ, aliàs dictum regnum celo-
rum Matth. 3, 2, & c. 4. 17. 6. 13, 21, & 20, 1. Luc. 3. 3.

III. Coelum gloriæ, seu futuram beatitudinem omni-
um fidelium Matth. 18, 10. Philipp. 3, 20. Luc. 10. 18. De qui-
bus egit fufius Clariss. Glasius in Rhetor. sacrâ Tract. 1. cap.
10. p. 223. 224. & Flacius in Clave Script.

Ad illud autem nascimur per naturalem generatio-
nem, estq, nobis commune cum brutis. Horum verò partici-
pes reddimur per spiritualem regenerationem in aquâ & spi-
ritu, seu, quod idem est, per Baptismum, per quem in regnum
gratiæ ingredimur. Quando verò post se longiori relinquit
intervallo generationem regeneratio: quia illa dat esse, hæc
v. bene beatèq, esse: illa dat esse cum hominibus, in hoc saltem
mundo, hæc verò tum in hoc presenti, tum in futuro seculo

cum ipsomet Deo: ratio etiam hujus est major habenda ratio, quam illius. Quod dum rectè nobiscum reputavimus viâ, præmissâ Baptismi definitione, breviter expendendam diximus rationem ejus tum ad infra, tum ad extra, uti vocant. Esto igitur Definitio talis;

BAPTISMUS est actio sacra & solennis (s. prius N. T. sacramentum) quâ juxta institutionem Christi per ordinarium Ecclesie ministrum omnes & soli vivi homines in nomine Patris, Filii & Spiritus S. aquâ naturali ablauntur in remissionem peccatorum, & salutem æternam.

Hanc definitionem ad veritatis Cynosuram examinaturi, tria nobis constituemus capita. Primum ager de Definito. Secundum de definitionis essentialibus. Tertium de ejus extra essentialibus, & effectu baptismi. Antequam verò pandamus vela, te Deus ter. opt. max. rogamus, per Spiritum tuum nos ducas in omnem veritatem, Amen.

CAP. I. DE DEFINITO.

§. 1. *Baptismus est vocabulum origine græcum, notatq; tam asperisionem, quam immersionem.*

Descendit enim à verbo βαπτίζω, quod est quo vis modo ablucere, sive id fiat immergendo in aquam, sive aspergendo aquâ. Id quod patet I. ex Apostolo, interpretante Baptismum per lavacrum aquæ in verbo, Eph. 5. 26. lavacrum regenerationis & renovationis Tit. 3. 5. Act. 22. 16. Item Petro per βαπτισμὸν ὕδατος I. Pet. 1. 2. II. Ex collatione locorum Marc. 1. 8. Luc. 3. 16. Act. 1. 5. c. 2. v. 17. 18. & 33. c. 10. 45. quod enim notatur ibi per τὸ βαπτισθῆναι, hic effertur per τὸ ἐκχεῖν. Neq; verò quicquam refert, sumi vocabulum baptisari metaphoricè, quippe & effundi non aliter accipitur. Quemadmodum igitur metaphoricè sumptum vocabulum baptisari per τὸ ἐκχεῖν explicatur; ita nec quicquam prohibet, quò minus, propriè sumptis vocabulis, illius fiat per hoc explicatio. Et omnino vide locum Marc. 7. 3. & 4. quod enim v. 3. exponitur per ἵνα καθαρισθῶν, v. 4. jam effertur voce

βαπτίζω

βαπτίζου. III. Evincit hoc utriusq; nempe τὸ βαπτισμῶ, καὶ τὸ βαπτίζου, primæva origo; derivantur namq; à primitivo βάπτω, quod non tantum significat immergo, sed & aspergo, latentibus quoq; illis ipsis, qui nobis hanc litem movere solent. IV. ex testimonio Scr. S. non quidem illo explicito, attamen tali, quod per bonam consequentiam elicitur, Vide Matth. 3. 5. Act. 2. 41. Cum enim illic multi dicantur baptisati uno die, non est verisimile, fuisse denu-
 dados, atq; ita baptisatos. V. Usus hujus vocabuli τὸ βαπτίζου, significationem hanc in V. T. obtinens ex interpretatione septua-
 ginta interpretum idem comprobatur; ut cuilibet Biblia saltem inspi-
 cienti passim ex ritibus istis Leviticis ad oculum patebit. Quapro-
 pter eant nunc adversarii, & submergant sese cum omnibus suis in
 profundum Oceani; nos ne unguem latum à veritatis tramite dis-
 cedemus, ne in scandalum infirmorum incidamus, Duce Apostolo
 Galat. 2. v. 4. 5.

S. 2. *Vocabulum τὸ βαπτισμῶ ut est πλύσιμον; ita etiam
 multa habet in hac nostrâ significatione sibi ἰσοδυνα-
 μῶντα.*

Utrumq; facili negotio evincitur. Prius, quia sumitur 1. Pro Ba-
 ptismo doctrina, seu totius ministerij Ecclesiastici, quod & docendo
 & baptisando peragitur. Hinc quæritur à Salvatore nostro Luc. 20.
 4. ex Pharisæis & Scribis de Baptismate Johannis, h. e. de universo
 ipsius ministerio, num fuerit ex coelo, seu à Deo ordinatum, an verò
 ex hominibus. Ita quoq; sumitur hoc vocabulum Act. 1. 22. cap. 10.
 37. & alibi.

2. In V. T. fuit Baptismus legis, seu purificatio illa, & lotio Levi-
 tica, Judæis frequens & solennis, quo utebantur partim legis divinæ
 præscripto Lev. 14. 7. c. 16. 19. & c. Num. 19. 20. ad consequendam æ-
 ternam salutem, quam nonnullæ harum Leviticarum lotionum o-
 perabantur, nō quidem ἀποεργητικῶς, ex sese, & suâ virtute, sed
 τυπικῶς & exemplariter virtute sanguinis Christi, cujus umbra fue-
 runt Ebr. 8. 5. c. 9. 9. & 23. c. 10. 1. seu significando, interiorem im-
 munditiam salutari sanguinis ipsius lavacro aliquando abstergen-
 dam. Quemadmodum hoc inter alios satis perspicuè ac manifestè
 demonstrat D. Clorius in Disp. suâ de Baptismo prioris, S. 3. habitâ

Rostochii Anno 38. partim seniorum statuto & beneplacito Marc. 7.
8. quò nomine dicuntur Apostolo βαπτισμὸν Ἰησοῦ Εβρ. 9-10.
3. *Baptismus Crucis* seu afflictionis & sanguinis, ut vocant. Matth.
20. 22. 23. Luc. 12. 50. quò non nulli etiam referunt locum 1. Cor.
15. 29. de quo præter alios vide Tarn. in Exercit. p. 645. Hoc autem
Baptismate, crucis putà, non dixerim nos purgari à peccatis, liberari-
vè à pœnis, quia ita forem injurius in sanguinem Christi, qui solus
per verbum & Sacramenta nobis oblatus, veràq; fide applicatus, e-
mundat nos ab omni peccato, 1. Joh. 1. 7. 4 Est Baptismus maris seu
transitus Israëlitarum, cujus fit mentio 1. Cor. 10. 2. Vide Glafs. super
Epistolas Dominicales part. 1. Dominica Septuag. p. 492. 5 Est Ba-
ptismus Sp. S. & ignis, qui nihil aliud est, quàm effusio Spir. S. per
ignem externum, qui visibiliter descendit super Apostolos in die Pen-
tecostes, juxta vaticinium Prophetæ Joel. 2. 28 Esa. 44. 3. Conf. Act. 2. 2.
& 3. & hoc est, quod Johannes in futuro ait: Hic baptisabit &c. Marc.
1. 8. Atq; ita hæc sunt vocis hujus significata *impropria*; quomodo
partim sumitur Metaphoricè ut in significatione secundà, tertîa,
quartà, & quintà, partim Synædochicè ut in significatione primâ.
Propriè verò sumitur vel 6. *in genere* pro quavis lotionè, & sic
etiam Mosaicâ, Ebr. 9. & 10. quæ indifferenter fit tam immergendo,
quàm aspergendo, ut in præcedenti §. illud evictum est, vel 7. *in spe-*
cie pro priore N. T. Sacramento Matth. 21. 25. & c. 28. 19. Gal. 3. 27. Tit. 3.
5. Quæ est hujus loci propria, & minimè tropica, quemadmodum,
Bucanus speciosè, si Diis placet, contendit in institut. Theolog. loc.
47. p. 606. Neq; verò *posterius* obscurum potest esse illis, qui modò
fontem Scr. S. extremis, quod dicitur, labiis degustarunt, quiq; Eccle-
siasticos scriptores per transennam saltem non inspexerunt. His po-
tissimùm ab objecto & fine dicitur Animæ regeneratio; Sigillum,
pactionis divinæ; Fons divinus, quo fideles in novam creaturam re-
generantur; Balneum, quo quis lotus ex sene fit juvenis, ex mortuo
vividus, & in æternum vivus manens; Sacramentum initiationis &c.
Mysterium expurgationis; Investitura Christianismi; Puerpera re-
gni cœlorum &c. Vide Compend. Pelargi in loco de Baptismo, ubi
plures appellationes veterum reperies. Sacra Script. etiam nobis
per plurimas exhibet voculas S. S. Baptismum significantes. Dicitur
n. 1. Baptismus doctrinæ, tum ab adjuncto, quòd non sit nuda cere-
monia;

monia; tum ab effectu, quia est sigillum prædicatæ doctrinæ Ebr. 6. v. 2. II. Pœnitentiæ, itidem ab effectu Luc. 3. 3. Act. 19. 4. III. Baptisma Johannis, à causâ efficiente Ministeriali in N. T. passim. Ubi tamen apprimè est observanda ambiguitas illa, quæ hîc latet: sumitur enim modò divisim, scil. sine doctrinâ & prædicandi ministerio Johannis, & sic verissimè cum hoc nostro Sacramento retrocurrit: modò conjunctim, ut non tantùm intelligatur Sacramentum hoc initiationis, verùm etiam administratio ipsius pariter cum ministerio prædicandi Evangelii conjuncta. IV. Purificatio Joh. 3. 25. non illa levitica, cujus coeteroquin fit mentio cap. 2. 6. Luc. 5. 14. Confer Levit. 14. sed Evangelica s. Baptismi, sicut antecedentia & consequentia ibi clarissimè testantur. V. Consilium Dei. Luc. 7. 30. neq; n. Phœnicians concedimus, intelligi h. l. per consilium Dei pœnitentiã. Ita enim argumentamur. Quicquid Pharisæi contempserunt, illud fuit consilium Dei. Atqui Baptismum. E. Licet interea non negetur, cum Baptismo *ἀνυμνεῖται* semper qs. indissolubili nexu conjunctam esse pœnitentiã. VI. Dicitur Lavacrum regenerationis Tit. 3. 5. Lavacrum aquæ in verbo Eph. 5. 26. Interrogatio s. stipulatio bonæ conscientie cum Deo, vel in Deum 1. Pet. 3. 21. Atq; ita hætenus de iis, quæ concernunt definitum: Quæ obijci nobis posse videbuntur, ut diluamus in discursu, dabitur procul dubio ansa. Interim missis his descendemus jam ad rem ipsam.

CAP. II.

DE ESSENTIALIBUS BAPTISMI.

Caput hoc secundum, velut sub initium diximus, aget de iis, quæ sunt de essentiâ baptismi, seu quæ ingrediuntur essentiã ipsius constitutivè. Sunt verò ea binæ illæ causæ internæ, Materia scil. & Forma; quippe ut, dicente beato Irenæo, quodlibet Sacramentum constat duabus rebus, cœlesti & terrenâ, ita etiã Baptismus.

§. 1. Materia; seu res terrena in Bapt. est aqua.

Aqua scil. quævis naturalis promiscuè, sive sit fluvialis, sive fontana; sive sit calida, sive frigida, perindè est: Neq; enim qualitas substantie quicquam derogat: modo vera & genuina sit aqua, verbo institutionis consecrata. Ita Christus omnes homines aquâ baptifari voluit, quando Joh. 3. 5. Nisi quis renatus fuerit ex aquâ & Spi-
ritu:

ritu: expressissimam aquæ mentionem facit; Itaq; Apostoli baptis-
arunt aquâ, Philippus Eunuchum Act. 8. 38. Petrus alios Act. 10. 47.
Johannes ipsum Christum Matth. 3. 16. Hinc Paulus Baptismum non
sine causâ vocat lavacrum aquæ Eph. 5. 26. & 1. Joh. 5. v. 6. & 8. dicitur
aqua in terris testari & Christus per eam venisse. Rationes etiam,
quæ faciunt pro nobis unice, afferre possemus multò plurimas; at
brevitatis ergò præcipuas illarum huic qs. includemus Syllogismo:
Quo elemento 1. Baptismum administrari mandavit Deus; quodq;
2. primus omnium adhibuit Baptista, nec non deinceps in perpetuò
usu baptismi apud Apostolos, eorumq; fideles successores in Eccle-
siâ mansit; quoq; 3. sublato, ipse Baptismus perit: illo utiq; in bap-
tismi administratione erit utendum. Atqui de aquâ in Baptismo
est verum prius. E. Assumptionis pars prima probatur ex Joh. 1. 33.
Ubi, qui misit me, inquit Johannes, ut baptizem aquâ, ille mihi dixit:
Secunda stabilitur ex modò citatis S. S. testimoniis: pro tertia deniq;
ita argumentor. Quicquid est de essentiâ rei, eo sublato, res ipsa pe-
rit. Atqui quicquid est materia alicujus rei, illud est de essentiâ rei. E.
Quicquid est materia alicujus rei, eo sublato, res ipsa perit. Materia
enim (uti rectè notationem desumit à voce mater. Eiferus disput. 6.
Collegij sui Philosophici Theor. 3. §. 1.) est instar matris in utero pro-
lem concipientis & foventis, primum subjectum & receptaculum.
Et per consequens sublata aquâ, & ipse tollitur baptismus. At quid
mihi hæc videor audire nonnullos, grandem nobis hæc in parte di-
cam scribentes, quòd adeò acriter, velut pro aris & focis pugnamus
pro immutabili necessitate aquæ in Baptismo, ut aquâ deficiente, sa-
tius putemus, piis precibus infantem Deo committere, quàm in mi-
nimis substantiæ Baptismi partibus à verbis institutionis discedere.
Ita enim scribit Beza quodam in loco: Desit etiam aqua, & tamen
baptismus alicujus differri cum ædificatione non possit, nec debeat;
ego certè quovis alio liquore non minùs ritè, quàm aquâ baptiza-
rim. Veruntamen ne adeò multa præter necessitatem cumulemus
argumenta, respiciant velim, irretortisq; animorum suorum inspici-
ant oculis, ut si possint tandem & velint, perspiciant ea, quibus modò
præmissis thesin hæc nostram ivimus stabilitum; Ubi inter alios ad
probandam aquæ necessitatem laudavimus testem omni exceptio-
ne majorem D. Paulum, qui Eph. 5. 26. ita de Baptismo disputat;
Baptif-

Baptismus est lavacrum aquæ in verbo : subsumimus nos ; Peregrini liquoris aspersio non est lavacrum aquæ in verbo. E. nec Baptismus. Neq; enim, modò vellemus heic afferre in medium , deficere nos possent rationes multò plurimæ, quibus facîle redarguere esset veritatis Osiores ; ut si tale fieret argumentum : Quemadmodùm sese habet homo ad corpus ; ita Baptismus ad aquam. Atqui homo sine corpore nec potest esse nec concipi. E. nec Baptismus sine aquâ. Majoris connexio ipsâ luce claret magis ex antè dato triformi Syllogismo : quia ut corpus est pars essentialis hominis, veluti sui totius Naturalis ; ita & aqua Baptismi, veluti sui totius Sacramentalis. Minor ex his ipsis suâ jam sponte sequitur. Destructâ enim parte aliquâ essentiali, ipsum totum unâ collabascat oportet. Mutatâ re terrenâ in Baptismo destruitur ejus pars essentialis. Ergo. Sed ne in re tam clarâ nobis ipsis offundere videamur tenebras, ipsove meridie cœcutire ; his contenti, sin minùs ipsis, at veritati satisfecisse arbitramur. Quod si verò necdum acquiescere velint, audiant, quæsumus, suos ipsorummet asseclas in faciem contradicentes : Ita enim scribit Bucanus in suis institutionibus Theolog. loc. 47. quæst. 18. pag. m. 663. Materia, s. res terrena baptismi, est aqua vera, pura, munda, & naturalis &c. non alius liquor, simplex & vulgaris, non oleum, non sanguis, non ignis, non sabulum, aut aliud quodvis elementum &c. Nos interim fatemur cum Apostolo, & dicimus ex 1. Cor. 11. 16. Si quis videtur contentiosus esse, nos hujusmodi consuetudinem non habemus, neq; Ecclesiæ Dei.

§. 2. Materia, seu res cœlestis in Baptismo est tota S. S. Trinitas.

Non omnium eadem est ratio, sed variant hîc mirùm Doctissimorum Theologorum opiniones. Quidam statuunt, esse sanguinem Christi hoc nisi fundamento. I. Ubicunq; locorum S. Scriptura purificationem nobis à peccatis tribuit, faciat illud oportet per sanguinem Christi. Ratio : Quia absq; sanguinis effusione non fit remissio Ebr. 9. 22. Confer hæc loca, quæ sanguini Christi purificationem, lotionem & mundationem ascribunt. 1. Joh. 1. 7. Ebr. 9. 14. cap. 10. 22. Apoc. 1. 5. Atqui collato baptismo tribuit S. Scriptura purificationem à peccatis Eph 5. 26. Ergò. II. Quod in Circumcisione deerat, quodq; typicè inibi præfigurabatur, illud est res cœlestis Baptismi, qui circumcisioni successit Colofs. 2. 11. 12. Atqui non S. S. Trinitas, non Spiritus S. sed

B

sanguis

sanguis Christi in Circumcisione deerat. E. Hinc Luth. in Cantico,
Und ist für ihm eine rothe Fluth / von Christi Blut geferber etc.
Nonnulli volunt esse *Spiritus S.* ex illo Joh. 3. 5. Nisi quis &c. & 1.
Cor. 12. 13. Alij cum beato Luth docent, *verbum institutionis* esse rem
coelestem in Baptismo. vide hæc fusius diducta in Catech. Luth. maj.
pag. m. 537. Interim verò quicquid sit, cum de quolibet fidei articulo ex
ipsis institutionis verbis sit iudicandum, nobis, salvo tamen doctorum
virorum iudicio, prima videtur omnium & potissima sententia ea,
quam in ipso theoremate nostro sumus professi. Verba institutionis
ita sonant Matth. 28. v. 19. Euntes docete omnes gentes, baptizantes
eos in nomine Patris, & Filii & Spiritus S. Unde quis non colligeret,
firmissimè, S. S. Trinitatem in Baptismo esse rem coelestem. Qui hæc
verba non de propriè dicto baptismo intelligenda esse contendunt, illi
hoc notent argumentum: Aut imperatur hic alius Baptismus Aposto-
lis administrandus ab eo, quem jam antè ipse Christus exercuerat, aut
idem cum ipso per triennium jam recepto. At non est aliud. Ergò.
Major est fundata in eo axiom: impossibile est idem simul esse, &c.
Min. prob. siquidem Christus non potuisset non imponere suis disci-
pulis, si mandatum hoc de Baptismo ita illimitatè prolatum, voluisset
impropriè intelligi, quippe quod Apostoli aequè minùs capere potuis-
sent, atq; nos, ideoq; de vero sensu hujus mandati Dominum interro-
gassent, mentem suam ut fecisset planam, quemadmodum legimus
Matth. 13. v. 18. Joh. 16. v. 17. 18. 19. V. Jos. Stegm. Phorin. Disp. 44. q. 3.
Atq; ita jam evicimus S. S. Trinitatem esse de essentiâ Baptismi *ὀψικωσ:*
ne verò videamur contravenire aliter de hæc re sententibus, omninò-
que exterminare ex communiōne Baptismi sanguinem Christi, Spi-
ritum S. & verbum institutionis, notabiliter diximus, hanc esse nobis
visam primam & potissimam sententiam: Ita enim est, fateamur & nos,
optimè posse hæc omnia simul & semel concurrere in Baptismo; Sed
hæc duo veniunt nobis in quæstionem 1. quænam sententia sit habenda
antiquior? Resp. ea, quæ fundatur in ipsâ institutionis sede. 2. Quo-
modo sanguis Christi, Spiritus S. & verbum ingredientur essentiâ
Baptismi? Breviter. Sanguis Christi, consideratus tam ratione meriti,
quàm ratione substantiæ, utroq; modo concurrit ad Baptismum, quia
de S. S. Trinitate est probatum. Christus homo subsistit secundæ per-
sonæ Trinitatis, seu verbi *ὁμοουσιος*, quæ interna est Trinitati. Ergò. De
Spiritu

Spiritu S. itidem verum est inclusive, simul intellecto Patre & Filio, non autem exclusive. Verbum deniq; est triplex; Mandati Matth. 28. 19. Promissionis Marc. 16. 16. & signi sive Ordinationis. Respectu illorum ceu causa efficiens impuls. & finalis sequestrari quidem hinc non possunt; materialem verò partem non constituunt: hujus verò ratione, quando metonymicè signum accipis pro personis signatis, in quarum nomine Baptismus peragitur, utiq; largimur. Vide hæc convenientissimè inter sese composita in Tab. Theolog. D. Christ. Matth. lib. 6. loc. 7.

§. 3. *Unio inter rem caelestem & terrenam in S. S. Baptismate datur vera, realis, mystica, ac Sacramentalis.*

Illud, quod in §. præcedenti de re cœlesti diximus, stat nobis hæcenus firmissimū. Pater enim cum baptisato fœdus init 1. Pet. 3. 21. Filius eundem, virtute sanguinis, per lavacrum aquæ in verbo Eph. 5. 26. lavat, ut ipsum induat, Gal. 3. 27. omniumq; mortis ac resurrectionis beneficiorum particeps fiat Rom. 6. 3. Spiritus S. est, ex quo Joh. 3. 3. regeneramur, quiq; baptisatis beneficia per baptismum exhibita applicat, confirmat, & obsignat Eph. 4. 30. Verum hic jam subnascitur illa quaestio, duplex nè sit baptismus? Unus Internus, externus alter. Respondemus ex Eph. 4. 5. Unum Baptismum. Insuper ita argumentor. O Sacramentum N. T. constat re terrenâ & cœlesti: Baptismus aquæ seorsim, & Baptismus Spiritus seorsim, non constat re terrenâ & cœlesti. E. neuter illorum seorsim est Baptismus. Item. Quemadmodum beneficio unionis personalis duæ naturæ, div. scil. & hum. constituunt unum Christum numero; ita etiam res terrena, & cœlestis constituunt unicum baptismum unione Sacramentali. Est autem unio ista *Sacramentalis* non absoluta, essentialis, aut physica copulatio aquæ & S. S. Trinitatis; multò minùs consistit in locali, sive inclusione, sive præsentia rei cœlestis: siquidem hos modos hoc in mysterio locum nullatenus habere posse, jam pridem novimus: Interim tamen non statim sequitur: E. nullus alius dari potest unionis hujus modus, quàm, qui est *ἁπλοῦς*, s. relativus, ubi Sacramentum *ἁπλοῦς* s. relationem ad rem cœlestem obtinere dicitur. Datur sanè talis Unio Sacramentalis in baptismo, quæ est certa ratio, proportio, sive habitudo aquæ ad Sacrosanctam Trinitatem, juxta verbum institutionis: quæ tota consistit in eo officio aquæ,

quod ipsa baptismi institutio ei assignat, quodq; non promiscuè, etiam extra Sacramentalem actionè, tribui cuilibet aqua potest. Est igitur hoc aqua baptismi officium sacramentale, non pro usu ac proprietate naturali inq; vità humanà communi, abluere fordes carnis 1. Pet. 3. 21. sed esse medium, symbolum, & instrumentum divinum, verbo Dei ita sanctificatum, ut cum eo, & per illud S.S. Trinitas in hominibus, qui baptisantur, efficaciter operetur regenerationem & renovationem. Joh. 3. 5. Eph. 5. 26. Tit. 3. 5. 1. Pet. 3. 21. consule tom 2. Gießensf. disp. 14. thes. 126. 229. Ne autem fucus nobis fiat, quando dicimus S.S. Trinitatem realiter esse cum aqua unitam, in Oppositione τὴ verbaliter & objectivè sumptum volumus hunc terminum realiter, ita ut non verbaliter, non fictè, non simulatè, non figuratè non significantivè sese hæc unio habeat, sed verè ac in re ipsa; neq; enim quicquam incommodat nobis, quod pariter dicamus mysticam hanc unionem; siquidem, ut volunt Calviniani, Reale & Physicum, non sunt ex utraq; sui parte termini convertibiles, sed ex unà tantùm, ita ut quidem rectè dicas, omne Physicum est reale; at non omne reale est Physicum. Hinc D. Calovius in *Metaph.* in explicatione termini essentialis dicit, pag. 91. & 594. Non omnis realis distinctio est essentialis, quamvis omnis essentialis sit realis. Addit exemplum: ita personæ in S.S. Trin. distinguuntur realiter, minime verò essentialiter; quem vide d.l. Atq; ita jam constare arbitramur liquidò satis de unione hæc Sacramentali, verà, ac reali utriusq; reſ, cœlestis videl. & terrenæ: quæ licet cateroquin toto discrepent genere, propter verbum tamen in unum numero Sacramentū ita coalescunt, ut neutra seorsim sumpta possit baptismum constituere: de modo autem ipsius speciali tacente Scripturâ & nos malumus cautam ignorantiam confiteri, quàm falsam scientiam profiteri, dicente cum Augustino Doct. Johann Fôrſtero in *Theſaur. Cat. Dec. 2. de Bapt. Probl. 9. §. 64.*

§. 4. Forma Baptismi est vel interna, vel externa.

Ut enim integra Baptismi atq; reliquorum Sacramentorum forma residet in actione; quippe quòd nobis singula verbis activis in Sacris literis describuntur: Nam de circumcissione dicit Jehova ad Abrahamum; Circumcidetis &c. Gen. 17. 11. De Agno Paschali; Tollat unusquisq; agnum, & immolet, & edat &c. Exod. 12. v. 3. &c. De Baptismo Christus: Baptizate &c. Matth. 28. 19. & Petrus, Act. 2. 38. De S.S. Coenâ, accipite, comedite, bibite, &c. Matth. 26. 26. 27. 1. Cor. 11. 24. ita quoq; ex ipsa

ipsâ actione oportet nos eam eruere. Quoniam verò *principium* a-
gendi hîc est duplex; Unum *Principale*, quod est Deus, qui intrinseco,
& nobis ignoto modo, semper adest & præest huic actui baptisandi,
tum uniendo rem terrestrem cum coelesti, tum juxta verbum institu-
tionis quemlibet baptizatum regenerando in & cum aspersione aquæ,
à verbi ministro peractâ: Alterum *Ministeriale*, quod est verbi mini-
ster, legitime vocatus, juxta institutionem Christi. Baptismum externo
& visibili modo administrans (NB. distingui enim ita hæc benè pos-
sunt, nequaquam verò dividi, nisi velis cum Calv. duplicem inferre
Baptismum) non immeritò quoq; Nostrates Theologi duplicem astru-
unt & propugnant formam Baptismi: *Internam*, quæ consistat in unio-
ne Sacramentali: *Externam*, in aquæ aspersione & plenâ ac planâ ver-
borum institutionis pronuntiatione. *Plenam* oportet esse, ne verborum
institutionis quicquam immutetur, quod à vero ac legitimo eorum
sensu fiet alienum. Verba autem sunt hæc: EGO BAPTIZO TE IN
NOMINE PATRIS, ET FILII, ET SPIRITUS S. ubi singula suam im-
portant Emphasin. Ego notat personam baptisantem. Neq; enim se-
metipsum quis potest regenerare, ut nec quis sese potest generare. *Ba-
ptizo* notat ipsum actum immergendi vel aspergendi promiscue. Parti-
cula *Te*, ostendit applicationem, quæ fit singulis, qui baptisantur: atq;
ita nequaquam debet omitti. In reliquis deniq; verbis includuntur
personæ, in quarum nomine Baptismus peragitur; ubi nulla prorsus
toleranda mutatio. Observa quoq; hîc, & probè in animum demitte
tuum, quomodo in his verbis unitas essentia & personarum Trinitas
fundetur. Prius constat, quia Baptismus debet fieri in nomine, non
verò in nominibus: Posterius, quia trium singularum personarum sit
mentio. Unde jam manifestum est, Patrem, filium, & Spiritum S. non
tres baptizatores esse, sed unum; siquidem Baptismus est opus ad ex-
tra, quod Toti Trinitati est indivisum. *Plana* porrò sit, ut quilibet pos-
sit sensum percipere, omnisque lingua & omnis Spiritus suum Deum
pro tanto beneficio laudare Psal 148. per tot. Psal 150. 6. Quod fiet in-
ter alia, si in qualibet linguâ, pro cujuslibet loci terrarum ratione Ba-
ptismus peragitur. Sordet hoc quidem, fateor illis, qui non licere con-
tendunt hæc verba pronuntiare, nisi verbis græcis in græciâ, & latinis
in latinâ Ecclesiâ: At habeant illi sua sibi somnia. Satius fors, hîc jam
in specie aliquid addere de vario usu phraeos, Baptisari *εις τινος & τινι,*
B } itemq;

itemq; in nomine alicujus facere vel fieri, quid sit, explicare; quò possimus quilibet certi esse, aliisq; vel ex his verbis: In nomine Patris, & filii & Spir. S. ad oculum, quod ajunt, demonstrare, Baptismum 1. esse ritum ab ipso Deo ordinatum 2. per ministrum verbi, legitime ab ipso vocatum, conferendum omni homini, ut 3. fesciat hoc sacramento Deo suo obligatum ad religiosum ipsi cultum, filialem timorem, & observantiam debitam per totam usq; vitam præstandum. At quia luculentissime hæc ab aliis sunt tradita; nos ea sicco pede præteribimus. Qui cupit, legat Clav. Flacii. & Disput. poster. de Bapt. D. Steph. Clotz. Sect. 2. Prop. 2. Obs. 1. & 2. ubi plenissime hæc inveniet evoluta.

CAP. III.

DE BAPTISMI EXTRAESSENTIALIBUS.

Actum fuit hætenus capite præced. de iis, quæ ipsam rei, intimamq; ingrediuntur essentiam: operæ nunc erit pretium, ut evolvamus ea, quæ nobis hic dicuntur extræessentialia: non quòd nullo modo ad essentia baptismi faciant, sed quòd non sint de ratione ipsius, intrag. conceptum Baptismi intrinsecum non claudantur. Sunt igitur hæc Extræessentialia etiam essentialia Baptismi, (latè sumptò vocabulo, quatenus cum priori retrocurrit) non quidem constitutive, sed partim productivè, ut causa Efficiens, partim consecrative, ut causa finalis &c.

§. 1. Causa Efficiens Principalis Bapt. est Deus, qui solus instituit, & magisterialiter administrat Joh. 1. v. 25. & 33. Minus Principalis Ordinaria verbi minister legitime vocatus.

Primò namq; in solius Dei sanctificantis potestate est hominis sanctificatio, nec pertinet ad hominem, suo judicio assumere elementa, quibus sanctificetur; sed omnia debent esse ex divinà institutione determinata. Secundò solus Deus gratiam illam dat, cujus sacramenta sunt organa & signacula. Deniq; solus credenda in verbo præscripsit. E. solus Deus instituit sacramenta, & per consequens etiam Baptismum; siquidem de paribus idem est judicium, & per sacramenta non minus datur gratia, atq; per verbum. Causa verò *Ministerialis*, quemadmodum in ipso theor. innuimus, est duplex: Ordinaria vel Extraordinaria. *Ordinaria* fuit Johannes & reliqui Apostoli sub initium N. T. & adhuc sunt omnes verbi præcones, dispensatores mysteriorum Dei 1. Cor. 4. 1. Neq; n. Johannes proprià authoritate baptisavit; sed (α) erat missus ad baptisan-

baptisandum Joh. 1. 33. (β) à Deo, Luc. 3. 2. (γ) in remissionem peccatorum Luc. 3. 3. Quæ cum non nisi à solo Deo esse possit Marc. 2. 7. E. nec Baptismus ab alio, præterquam à Deo, qui & instituit, uti ex dictis apparet, & promulgavit Matth. 28. 19. *Extraordinaria* sunt homines Christiani privati s. laici, tum viri, tum feminae, institutionem Christi in substantialibus apprimè, & in reliquis, quantum fieri potest, sequentes, atq; ita verum Baptismum extraordinariè conferentes. Quatuor potissimum hic dicuntur. 1. Hunc baptismum esse verum, retentis scil. substantialibus: positis n. paribus essent. omnibus, &c. 2. *Extraordinarium*, quo ordo in Ecclesiâ non turbatur. 1. Cor. 14. 40. 3. Ob extremam duntaxat necessitatem, non quidem respectu Dei, liberè agentis, & nihil quicquam ad secundas causas alligati, sed respectu nostri: nobis n. est Bap. necessarius ad salutem, & ratione *mandati*, quo nobis traditus & commendatus est; & ratione *medii*, quo nos Deus constituit salvare, veluti in arcâ Noachum 1. Pet. 3. 20, 21. certo suo consilio, Luc. 7. 30. ut faciliè hinc appareat, quanti sit momenti Baptismus, quantavè necessitatis. 4. A privato homine seu laico, mare quidem & feminâ attamen Christiano, conferendum. A Christiano dicimus: paganorum enim Baptismi administrationem nos, qui Sacramenta extra Christi Ecclesiâ non quærimus, jure optimo rejicimus. A laico autem s. mare s. feminâ quando Bap. Extraord. fieri posse fatemur, nitimur inter alia, & hisce rationibus. I. Quicquid licet in re pari, licet etiam in compari. Atqui laicis licuit domi suæ docere (imo debuerunt legem Dei suis acuerè. Deut. 6. 7. & prophetarunt ac docuerunt, Debora, Jud. 4. 4. Hulda 2. Reg. 22. 14. 15. 16. Hanna Luc. 2. 16. Loide & Eunice, 2. Tim. 1. 5. à quibus Timotheus scripturam edoctus cap. 3. 15. Priscilla Act. 18. 26. Pauli in Domino adjuatrix Rom. 16. 3. atq; ita confer vaticinium Joëlis c. 2. 28. impletum Actor. 21. 9. c. 2. 17.) Item consolationem efficacem ex Evangelio desumptam ægotantibus ac moribundis suggerere, nec non circumcisionem urgente necessitate administrare Exo. 4. 25. E. II. Necessitas non habet legem Matth. 12. v. 1 & seqq. Conf. 1. Sam. 21. 6. III. Quia ut Sacramentorum omnium, ita & in specie Baptismi virtus & efficacia, non à ministri vel fide vel impietate, sed ex solius Dei illum instituentis institutione, dispositione, promissione & veritate dependet. His ita jam expeditis, unū circa hoc theorema restat excutiendum, num videlicet unus sit specie, idemq; Baptismus Joh. & Christi, h. e. aliorum Apostolorum?

rum? id quod cum Apostolo Eph. 4. 5. expressissimè affirmamus contra illos, qui censoriam sibi sumentes virgulam in hanc nostram sententiam, duplicem circumferunt Baptismum, specie diversum. Nos ita argumentamur. Quæcumq; definitione essentiali simul & causali non differunt, ea nec specie differunt. Definitio enim realiter idem est cum definito. Atqui Baptisma Joh. & Christi definitione essentiali simul & causali conveniunt. E. Min. probo inductione omnium causarum, quæ non secus in Baptismate Joh. atq; Christi reperiuntur. De *Efficiente* constat supra cap. 3. §. 1. & h. l. insuper addo pro Baptismate Johannis. Si Baptismus Johannis fuit ab ipso Johanne institutus, fuit ab homine. At falsum est hoc Matt. 21. 25. Luc. 20. 2. E. De *Materia* itidem, Matth. 3. 11. ubi licet aqua legatur baptisasse Johannes, tamen non in solâ aquâ. At sequi hoc ajunt ex ipso textu, præcipue particularum *μὲν & δὲ* usu, (quæ aperitissimam ipsis inferunt oppositionem *ἐναντίας καὶ ἀποδοτίας*) temporisq; verbi immutatione. Resp. Non negamus omnem oppositionem, sed illam tantum, quam adversarii sibi fingunt. Quod n. attinet diversa hujus verbi (ego baptizo &c. ille baptisabit) tempora; respexit partim ad finem sui ministerii, jamjam imminentem Joh. 3. 30. partim ad continuationem officii hujus per discipulos Christi ad finem usq; seculi futuram. Ita enim sæpe in S. Script. res aliqua dicitur fieri, quando continuatur. Conf. Luc. 11. 13. Lev. 26. n. vide Glasl. in Gramm. S. tr. 3. can. 4. p. 226. neq; enim tempus futurum potest h. l. subvertere præsens, quia de tempore præsentis constat ex Joh. c. 1. 33. ubi dicitur; hic est, qui baptisat in Spir. S. Particula autem *μὲν & δὲ* innuunt discrimen, cū inter baptismū propriè sic dictum, & baptismum flaminis seu visibilem illam effusionem S. S., quæ à Christo eventura esset Apostolis in die Pentecostes; tum verò inter causam Efficientem administrantem primariam & secundariam. Cæterum *Formæ* identitatem ita demonstramus. A quo fuit missus Johannes, quem prædicavit, quiq; in baptismo Christi sese manifestavit, & deniq; in cujus nomine remissio peccatorum confertur (fuit enim, baptismus Johannis in remissionem peccatorum Luc. 3. 3.) In ejus nomine baptisavit. Atqui à totâ Trinitate indivisè fuit missus. Joh. 1. 33. Prædicavit Patrem Joh. 3. 34. 35. 36. digito monstravit Christum. Joh. 1. 36. & vidit descendentem Spir. S. Joh. 1. 33. inque solius Trinitatis nomine remissio peccatorum confertur. E. *Finis* deniq; hinc idem jam apparet,

apparet, nempe fides in Christum Act. 19. 4. & remissio peccatorum
 Marc. 1. 4. Quapropter nobis habemus persuasissimum, unum idemq;
 esse baptismum Christi & Johannis. Deinde etiam piè credimus cum Da-
 masceno, propter hæc duo Salvatorem nostrum voluisse à Johanne
 baptisari, 1. ut sanctificaret nostrum baptismum, atq; ita adimpleret o-
 mnem justiciam Matth. 3. 15, h. e. non solum passione & morte suâ ju-
 sticiam nobis acquireret, sed & media seu organa illa sanctificaret, tes-
 timonio Patrum passim. 2. Ut tanquam caput Ecclesiæ cum membris
 ejusdem etiam externâ hac fæderis ceremoniâ arctiorem aliquam uni-
 onem iniret atq; contraheret. Quod si verò jam Baptisma Johannis à
 Baptismate nostro, seu ipsius Christi, specie differt; neq; sanctificatio-
 nis nostri Baptismi, neq; communionis fidelium cum capite Christo
 Eph. 5. 26. 27. 30. c. 4. 15. 16. potest esse medium. Sed absurdum posterius.
 E. & prius. Locus etiam iste, quem aliàs miserè torquent. Act. 19. 2. 3. 4.
 nil quicquam adversarios potest juvare. Duo autem obijci posse vi-
 dentur. 1. Johannes baptisavit expressè in Christum *ἐρχόμενον*, ven-
 turum: Apostoli autem in præsentem, passum & mortuum. E. non est
 unus & idem baptismus. Respondemus primò intelligendum hoc esse
 non de adventu Christi in carnem, sed de adventu Domini ad manife-
 stationem officii peragendi. Deinde si hæc temporis diversitas obtine-
 ret istam vim substantiæ baptismi mutandæ; utiq; idem valeret in S. S.
 Cœnâ, ubi Christus discipulis exhibuit corpus suum adhuc passurum
 & moriturum; Apostoli verò deinde passum & mortuum. Atqui hoc
 est absurdum, quia ita subrueretur tota S. S. Cœnâ, si ipsa institutionis
 verba falsitatis hujus possent coargui. E. 2. dicunt rebaptisatos fuisse
 à Paulo, à Johanne jam ante baptisatos discipulos Ephesinos. Sed ne
 Disputatio nostra nimis exerceat, supersedebimus jam illis: fortean
 dabitur ansa conferendi pluribus de hiscè in ipso discursu. Interim vi-
 deat qui volet, Chemnit. part. 2. Exam Conc. Trid. qui pag. m. 67. ita
 scribit: Disputatio de Johannis Baptismate non est valdè necessaria;
 nemo enim nunc baptisatur vel baptisatus est Johannis Baptismate &c.
 Non igitur statim anathemate jugulandi sunt illi, qui de hac quæstio-
 ne collatis scripturæ sententiis, paulò aliter, quàm veteres quidam dis-
 putant, si id fiat salvâ veritate doctrinæ de pœnitentiâ, fide, & pietate &c.
 Et huc usq; erat Efficiens; nunc ad finem.

C

§. 2. Fi-

§ 2. *Finis Baptismi est duplex :*

Einis s̄, & Finis q̄.

In fine s̄, cui est illud in intentione, quod effectui in executione, hic non erimus multi, cum in sequenti §. de Effectu unâ, quod ajunt, fide-liâ duo possint dealbari parietes. Interim tamen sic de eo statutum ha-bemus, non conferre baptismum gratiam ex opere operato, neq; per-nudum commonefactionis modum fidem excitare, quæ deinceps sem-per etiam extra usum ejus justitiam Evangelii propriam apprehendat; sed esse revera medium atq; instrumentum offerens atq; obsignans ju-stitiam fidei: Unde etiam non sine causa Circumcisio dicitur signacu-lum seu obsignatio ejus Rom. 4. 11. Hic autem accuratè est distinguen-dum inter Signum, Signatum & Signaculum Baptismi. Signum & Si-gnatum dicuntur vel propriè, vel tropicè. *Tropicè* per Synechocchen al-terius partis essentialis Sacramenti Baptismi; ita ut signum denotet hoc sensu rem externam & visibilem Baptismi; Signatum invisibilem & coelestem. *Propriè*, quatenus signum utrumq; notet, tam coelestem, quàm terrenam rem: Signatum verò notet ipsam Baptismi regenera-tionem ac renovationem Sp. S. Tit 3. 5. quâ demum mediante obtinetur signaculum, seu quod idem est ipsa res Baptismi, nempe obsignatio ju-stitiæ fidei. Atq; ita quidem videmus, Signaculum (seu rem ipsam pro-priè dictam, h. e. obsignationem justitiæ fidei) esse omnibus Sacramen-tis, non solum Novi, sed etiam Vet. Test. commune: Signatum verò, (ut & signum) esse cuilibet Sacramento proprium.

Finis q̄ verò, seu Objectum, uti in definitione asseruimus, sunt omnes homines, juxta institutionem Christi universalem: Baptisate omnes gentes, Marc. ult. Matth. 28. Joh 3. 5. & quidem soli, quia illis solis finis & effectus Baptismi competit, inq; Vet. Test. Circumcisio solis ad-ministrabatur: sive liberi, sive servi. sive mares, sive fæminæ 1. Cor. 12. 13. Gal. 3. 27. 28. seu infantes, seu adulti; attamen insigni quodam cum di-scrimine. Adulti enim prius sunt docendi, & deinde baptisandi: id quod non adeò urgemus ex isto Matth. 28. 19. ubi habetur vox *μαθητεύειν*, quæ pariter exponi potest & intelligi de verbo, ac de Baptismo; quàm ex ipsâ Apostolorum consuetudine, qui prius docuerunt, & deinde bap-tisarunt, Conf. Marc. 16. 15. Luc. 3. v. 3. 7. 12. Matth. 3. v. 1. 5. & 6. Infantes verò, cum non possint doceri, modi sint in Ecclesiæ potestate, tamen sunt baptisandi. Dicuntur autem in Ecclesiæ potestate esse illi, qui vel
in Ec.

in Ecclesiâ sunt nati, vel ex patriâ potestate (ut Ethnici & Turcæ con-
versi) in eam legitimè redacti. De Ethnicorum verò s. paganorum libe-
ris tale habemus iudicium Ecclesiasticum, ut infantes gentilium s. infi-
delium, quatenus eorum hæcenus sunt, h. e. in eorū potestate manent,
non sint baptisandi, neq; participes reddendi huius, Ecclesiæ propriissi-
mi, ut ita loquar, boni; ne detur sanctum canibus &c. Matth. 7. 6. Extra
hunc v. casum nil prohibeat parentum infidelitas, quò minus æquè ac
Christianorum liberi baptizentur. Quod si utrumq; jam confirmem, à
me requiratur; *Primò* pro infantibus infidelium baptizandis, adduco
exemplum Abrahami, qui Gen. 17. ex Dei institutione (ut verba clarè so-
nant v. 12. Omnis quicumq; etiam non fuerit de stirpe illâ fidelium &c.)
circumcidit non modo vernaculos domus suæ omnes, sed etiam singu-
los quos emerat, v. 23. omnes videlicet mares domus suæ, quorum tre-
centos decem & octo habuisse legitur, Gen. 14. 14. qui plurimos dubio
procul genuerunt liberos: & hi ipsi, adhuc infantes, nihilominus ab A-
brahama dicuntur h. l. circumcisi. Et confero Petri concionem Act.
2. 39. vobis facta est promissio & liberis vestris, & omnibus, qui sunt à
longè &c. Ubi Ecclesiæ membris opponit omnes adhuc extra eam con-
stitutos *καὶ τῶν κολυμβῶν*, quos (Conf. Eph. 2. 12. & 13.) ad Ecclesiam dicit
convertendos, quippe ad eos quoq; pertineat promissio, & consequen-
ter promissionis obsignatio. *Deinde* quoad infantes Christianorū ba-
ptisandos, ut taceam, & illos esse gentes, inq; peccatis cōceptos & natos,
atq; ita indigere regeneratione. ita argumentor. Quorumcunq; est
gratia regni cœlestis, seu regnum cœlorum, eorum etiam est baptismus.
Atqui infantum Christianorum est regnum cœlorum. E Maj. patet,
quia. Quemadmodum in Vet. Test. totum Sacramentum Gen. 17. v. 7. &
12. circumcisionis spectabat ad omnia Ecclesiæ membra; ita etiam in
N. T. nisi velis in V. T. uberiorem fuisse datam gratiam statuere. Minor
stat firmo talo Matth. 19. 14. Marc. 10. 14. Luc. 18. 16. Ubi nihil moramur
illos, qui urgent vocem *παιδία*, quam dicunt notare h. l. non infantes
sed adolescentes, & provecioris quodammodo ætatis; neq; enim fugit
nos, Lucam versu præced. 15. pro *παιδία* expressè habere *βρέφη*, quæ
vox non nisi de infantibus lactentibus in N. Test. accipitur. Ad hæc
etiam Propheta Esa. cap. 49. 22. idem vaticinatur, quando ita: Ecce le-
vabo signum meum, & afferent filios tuos in ulnis &c. ubi per signum
nihil aliud intelligitur, quàm Baptismus, fatentibus cordatissimis Theo-
logis.

logis. Neq; enim aliud signum præter Baptismum in N.T. est erectum. Ergo. Nos hic non erimus longiores, neq; operosè nihil agendo disceptabimus multùm, annè fidem habeant infantes; cum putemus satis, simpliciter credere Deo dicenti, quàm rationi contradicenti. Hinc ita. Quorum est regnum cœlorum, illi credant oportet (impossibile enim est absq; fide placere Deo Ebr. 11. 6.) Atqui de infantibus est verum prius, Marc. 9. 42. & Luc. 18. 16. E. Concludemus igitur hoc § prætermittentes hac vice omnes illas quæstiones benè multas, ferèq; otiosas, quæ agitari solent de infantibus nondum in lucem plenè editis, monstris, mente capitis, exposititiis, aliisvè rebus, quæ hîc in disceptationem venire amant, præsertim cum ad ipsam praxin potius, quàm theoriam spectent.

§. 3. *Effectus Baptismi multiplex vobis in S.S. proponitur.*

Nos cum D. Paulo tantummodò expendemus breviter proprium Baptismi Effectum Tit. 3. 5. eumque duplicem; 1. *Regenerationem*, voce hac strictè sumptà, uti notat ipsam justificationem, estq; causa renovationis. 2. *Renovationem*, quæ est effectus illius. Complectitur autem REGENERATIO sub se, ut plurimos alios effectus, ita etiam 1. *Emundationem* Act. 22. 16. Ubi totus homo animà & corpore constans, uti secundum utramq; partem peccato est infectus, ita etiam utrobiquè mundatur ab omnibus peccatis. Ab omnibus inquam, quia S. Script hunc effectum Baptismo tribuit, quà omnes temporis differentias. De præterito loquitur Paulus Tit. 3. 5. Conf. Eph. 5. 26 27. De præsentì vide 1. Pet. 3. 21. De futuro ipse Salvator Marc. 16. 16. Unde jam suà sponte collabascit eorum opinio, qui baptismi reiterationè haud frigidè propugnant. 2. *Imputationem justitiæ Christi*. vid. Gal. 3. 27. & conf. Esa. 61. 10. 3. *Adoptionem in filios Dei* ac vitæ æt. hæredationem Joh. 1. 13. Rom. 8. 15. Eph. 1. 5. Tit. 3. 7. RENOVATIO autem licet à regeneratione, ut jam antè dictum est, propriè & specialiter acceptà distinguatur; individuo tamen & perpetuo nexu est cum eà conjuncta, eamq; sequitur, ut causam (non impeditam) effectus, ut ita sensim intellectus hominis, voluntas, omnesq; animæ vires renoventur, ac rudera quodammodo amissæ Dei imaginis de die in diem in baptisatis restaurentur vide 2 Cor. 4. 16. Colofs. 3. 10. Rom. 6. 3. 4. &c. Atq; ita jam finimus hanc nostram Disputationem, missis factis iis, quæ hîc subnecti deberent de adjunctis circumstantiis, si ratio ferret. Interim

*Gloria sit Patri, sit Nato Gloria, sancto
Gloria Spiritui, Triadi sit Gloria Sacre.*

in Ecclesiâ sunt nati, vel ex patriâ potestate (ut Ethnici & versi) in eam legitimè redacti. De Ethnicorum verò s. pagis tale habemus iudicium Ecclesiasticum, ut infantes gentium, quatenus eorum hæcenus sunt, h. e. in eorû potestate non sint baptisandi, neq; participes reddendi huius, Ecclesie, ut ita loquar, boni; ne detur sanctum canibus &c. Ma hunc v. casum nil prohibeat parentum infidelitas, quòd nisi Christianorum liberi baptizentur. Quod si utrumq; jam e me requiratur; *Primo* pro infantibus infidelium baptizandum exemplum Abrahami, qui Gen. 17. ex Dei institutione (ut v. 12. Omnis quicumq; etiam non fuerit de stirpe illâ circumcidit non modo vernaculos domus suæ omnes, sed etiam illos quos emerat, v. 23. omnes videlicet mares domus suæ, centos decem & octo habuisse legitur, Gen. 14. 14. qui plures procul genuerunt liberos: & hi ipsi, adhuc infantes, nihilo minus abrahamo dicuntur h. l. circumcisi. Et confero Petri conu. 2. 39. vobis facta est promissio & liberis vestris, & omnibus longè &c. Ubi Ecclesiæ membris opponit omnes adhuc ex gentibus constitutos *καὶ εἰς γενεὰν*, quos (Conf. Eph. 2. 12. & 13.) ad Ecclesiam convertendos, quippe ad eos quoq; pertineat promissio, & iter promissionis obsignatio. *Deinde* quoad infantes Christianizandos, ut taceam, & illos esse gentes, inq; peccatis cõceptos atq; ita indigere regeneratione. ita argumentor. Quod gratia regni cœlestis, seu regnum cœlorum, eorum etiam est. Atqui infantum Christianorum est regnum cœlorum. Et quia. Quemadmodum in Vet. Test. totum Sacramentum Circumcisionis spectabat ad omnia Ecclesiæ membra in N. T. nisi velis in V. T. uberiorem fuisse datam gratiam statim fiat firmo calo Matth. 19. 14. Marc. 10. 14. Luc. 18. 16. Ubi nihil aliud intelligitur, quàm Baptismus, fatentibus cordati

